

سازمان جهاد کشاورزی
استان هرمزگان
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

بروسلوز

نشریه ترویجی شماره ۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان جهاد کشاورزی استان هرمزگان

نشریه ترویجی

بروسلوز (تب مالت)

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی
با همکاری واحد آموزش و ترویج اداره کل دامپزشکی

شناسنامه نشریه

عنوان : بروسلوز

نویسندگان : دکتر ذبیح ا... غریب ، دکتر محمدجعفر نیکپور ، دکتر رسول شیروانی ،

دکتر سمیه چاهخورزاده

ویراستار ترویجی : آرزو ساریانی

زیر نظر : شورای فنی سازمان جهاد کشاورزی

مدیر اجرایی : سهراب رمضان پور

چاپ اول : زمستان ۱۳۹۰

تیراژ : ۲۰۰۰

قیمت : رایگان

ناشر : سازمان جهاد کشاورزی استان هرمزگان

چاپ از : چاپ پاسارگاد ۰۹۱۷۴۹۰۴۹۵۵

نشانی : بندرعباس، بلوار امام خمینی (ره)، خیابان طلوع، سازمان جهاد کشاورزی

هرمزگان صندوق پستی ۱۴۱۷- تلفن : ۶-۶۶۶۲۵۴۱

مخاطبان و بهره برداران نشریه

بهره برداران بخش کشاورزی

مروجان

سایر علاقمندان

اهداف آموزشی

آشنایی با علائم بیماری بروسلوز (تب مالت) و راههای کنترل آن

فهرست مطالب

صفحه

موضوع

۴	تعریف بیماری
۴	انتقال بیماری
۷	علائم بیماری در دام
۹	علائم بیماری در انسان
۹	راههای کنترل و پیشگیری از بیماری ها در دام
۱۱	راه تشخیص آزمایشگاهی بیماری در دام ها
۱۲	راههای کنترل و پیشگیری از بیماری در انسان
۱۳	خودآزمایی
۱۴	یادداشت

تعریف بیماری

بروسلوز بیماری قابل انتقال از حیوان به انسان است که عموماً با سقط جنین واکیر در دام های اهلی و وحشی مبتلا همراه می باشد. این بیماری در حیوانات به اسامی سقط جنین مسری ، سقط جنین ایزوتیک و بیماری بانگ و در انسان به اسامی تب مدیترانه ای ، تب موج و تب مالت نامیده می شود.

عامل بیماری یک باکتری است به نام بروسلا که در بدن دامهای اهلی بویژه بز، گوسفند و گاو و سایر حیوانات مبتلا وجود دارد و باعث سقط جنین ، عفونت پستان و لنگش در دام ماده و عقیمی در دام نر می گردد. دام آلوده میلیاردها باکتری از شیر ، ادرار و ترشحات رحمی هنگام سقط یا زایمان دفع می کند، شیر این دامها چنانچه جوشانده یا پاستوریزه نشود و یا به دنبال مصرف محصولاتی مانند خامه ، بستنی و پنیر تازه باعث ابتلاء انسان به این بیماری می گردد. در مناطقی که بیماری در حیوانات تحت کنترل در نیامده باشد ، انتقال آن به انسان به صورت مکرر اتفاق می افتد. این بیماری در تمام سنین ممکن است افراد را مبتلا نماید.

افرادی که بیشتر در خطر ابتلا با این بیماری قرار دارند .

۱-کشاورزان ۲- دامداران ۳- دامپزشکان ۴- قصابان و سلاخان ۵- چوپانان

۶- کارکنان آزمایشگاه ها

انتقال بیماری

دامهای مبتلا به بروسلوز معمولاً در اولین دوره آبستنی سقط جنین نموده و در هنگام سقط و تا مدتی پس از آن با دفع ترشحات بشدت آلوده رحمی مواجه می گردند که باعث آلودگی محیط ، مزارع و مراتع گردیده و زمینه آلودگی را برای

سایر حیوانات و انسان فراهم می سازند.

از عمده ترین راههای انتقال این بیماری به ویژه در مناطق عشایری و روستایی نوازش نوزادان دام های مبتلا به بروسلا و مصرف شیر و مواد لبنی غیر پاستوریزه می باشد.

(افراد در معرض خطر)

منشأ عفونت و دفع باکتری بیشتر از طریق جنین های سقط شده ، ترشحات مهبل تا چندین هفته و از طریق شیر، دفع به تناوب انجام می گیرد. کود و خاک ، چراگاه ، پشم و مو ، ظروف شیر ، وسایل نقلیه و دیگر وسایل دامداری از عمده منابع آلودگی بروسلا را تشکیل می دهد. همچنین انتقال باکتری از طریق کفش ، سگ ، گربه ، پرندگان ، آب و سبزیجات ممکن است صورت بپذیرد. انتقال انسان به انسان نادر است و در موارد استثنایی از طریق انتقال خون ، پیوند مغز استخوان و... به ثبت رسیده است. شایعترین منشأ عفونت ، مصرف شیر خام و فرآورده های غیر پاستوریزه به ویژه خامه ، سرشیر و پنیر تازه و بستنی

تهیه شده از دام آلوده می باشد. گوشت و امعاء و احشاء خام حیوانات آلوده نیز ممکن است حاوی باکتری زنده باشد.

(یکی از عمده ترین راههای انتقال بیماری مصرف شیر خام است)

(نوازش کودکان یکی از راههای انتقال بیماری می باشد)

علائم بیماری در دام

در دام هایی که واکسن تب مالت دریافت نکرده اند سقط جنین به تعداد زیاد در گله رخ می دهد در گاو سقط جنین از ماه پنجم به بعد و در گوسفند در ۲ ماه آخر آبستنی اتفاق می افتد.

با مشاهده هر کدام از علائم زیر در دام ها بایستی به بیماری تب مالت مشکوک شد:
الف - اگر در گله شما سقط جنین در ۲ ماه آخر آبستنی وجود داشته باشد احتمالاً گله مبتلا به تب مالت است. (در گاو ۳ ماه آخر و یا دچار جفت ماندگی می شوند).

ب- اگر میشها یا بزها بره های نارس می زایند و یا بره بزغاله ها بعد از تولد سریع می میرند. (با تولد گوساله نارس وضعیف)

ج- اگر در قوچها و یا بزهای نر بیضه ها دارای تورم یکطرفه یا دو طرف هستند.
د- اگر تعدادی از میشهای شیرده دارای عفونت پستان هستند.

ح- اگر تعدادی از میشها دچار لنگش و یا تورم مفاصل مچ و زانو هستند. اگر هر کدام از علائم فوق در گله باشد احتمالاً گله شما دچار تب مالت است.

(جنین سقط شده)

(تورم بیضه ها)

علائم بیماری در انسان

در نوع حاد، این علائم به طور ناگهانی ظاهر می شوند: لرز، تب متناوب، تعریق، خستگی قابل توجه، درد به هنگام لمس ستون فقرات سردرد بزرگ شدن گره های لنفاوی، در نوع مزمن علائم زیر به صورت تدریجی ظاهر می شوند: خستگی، درد عضلانی، کمردرد، یبوست، کاهش وزن، افسردگی، ناتوانی جنسی، بندرت بروز آبسه در تخمدانها، کلیه ها و مغز.

راه های کنترل و پیشگیری از بیماری ها در دام

- ۱- در موقع زایش سعی کنید دام های آبستن در اصطبل جدا از بقیه دام ها زایش کنند و تا چند روز از بقیه دام ها جدا نگهداری شوند.
- ۲- بلافاصله پس از زایش جفت و ترشحات رحمی دام را با دستکش داخل پاکت پلاستیکی بگذارید و آن را بسوزانید یا همراه با آهک دفن کنید (هرگز گوساله و بره های سقط شده را جلو سگ نیندازید).
- ۳- از دام پزشکی محل خود بخواهید تمام دامهای بالغ ماده و دام های نر تخمی شما را با واکسن مخصوص واکسینه نمایند.
- ۴- دامهای نر که دارای تورم بیضه هستند را از گله حذف کنید.
- ۵- دامهایی را که در ۲ ماه آخر آبستنی سقط می نمایند از گله حذف کنید.
- ۶- از خرید علوفه آلوده (بخصوص آلوده به مدفوع گوسفند) و غیر مطمئن خودداری کنید.
- ۷- هرگز اجازه ندهید که دام شما با نوزاد سقط شده خود تماس بگیرد و یا آن را لیس بزند.
- ۸- دامهایی که دارای عفونت پستان و یا تورم زانو و میج هستند از گله حذف کنید.
- ۹- محل سقط جنین دام را حتماً با شعله بسوزانید.

(واکسیناسیون گاو بر علیه بیماری)

(واکسیناسیون گوسفند بر علیه بیماری)

(علامت گذاری دام واکسینه شده بر علیه بیماری بروسلوز)

راه تشخیص آزمایشگاهی بیماری در دام ها

۱- خونگیری و آزمایش خون

۲- آزمایش جنین سقط شده، ترشحات رحمی و....

(تشخیص بیماری در آزمایشگاه)

راههای کنترل و پیشگیری از بیماری در انسان

۱- پاستوریزه کردن لبنیات

۲- استفاده از مایه تجاری و عدم استفاده از مایه پنیرهای محلی

۳- نگهداری پنیر غیر پاستوریزه در آب نمک به مدت دو ماه و استفاده از آن بعد از این مدت

۴- عدم مصرف پنیر تازه، شیر خام، بستنی و کره غیر مطمئن

۵- عدم استفاده از خامه یا پنیری که از شیر نجوشیده به دست آمده

۶- خودداری از مصرف محصولات دامی خام (هرگز جگر خام یا نیم پز استفاده نکنید)

۷- عدم تماس بدن شما با بافت حیوانات آلوده بخصوص رحم، پستان و مثانه

۸- استفاده از لباس کار، دستکش و ماسک و چکمه در محیط دامداری (بخصوص دامداری هایی که سابقه تب مالت در آنها وجود دارد)

۹- در صورت وجود خراش و یا زخم بر روی دست خود از شیردوشی خودداری کنید.

۱۰- دامهای خود را تست کنید (با مراجعه به دامپزشکی محل خود جهت خونگیری و شناسایی دامهای آلوده خود اقدام نموده و سریعاً آنها را حذف و دامداری را ضدعفونی کنید)

۱۱- دام را از دامداری های سالم و مطمئن خریداری کنید

۱۲- با مراجعه به ادارات دامپزشکی دامهای خود را واکسینه نمایید

۱۳- هنگام زایمان دام اجازه ندهید کودکان و افرادی را که لازم نیست به محیط

زایمان دام وارد شوند و به بره ها و گوساله های تازه متولد شده دست بزنند

۱۴- هرگز بدون دستکش و مواد ضدعفونی در امر زایمان گاو و گوسفند کمک نکنید.

۱۵- هنگام جمع آوری جفت و ترشحات دام حتماً از دستکش استفاده کنید (جفت و جنین سقط شده را دفن و روی آنها آهک بریزید).

۱۶- سعی شود دامداری ها به اندازه کافی آفتابگیر باشد.

بهره برداران عزیز آیا می دانید که :

مهمترین راه ابتلای انسان به بیماری تب مالت خوردن و آشامیدن مواد
لبنی آلوده و غیر پاستوریزه است